

II LETNIE ZAKOPIAŃSKIE SPOTKANIE METODOLOGICZNE

Zakopane, 21-24 sierpnia 2023 r.

Franciszek Szlosek

ORCID: 0000-0002-9846-0253

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

e-mail: fszlosek@aps.edu.pl

W dniach 21-24 sierpnia 2023 roku zostało zorganizowane przez Instytut Pedagogiki Akademii Pedagogiki Specjalnej II Letnie Zakopiańskie Spotkanie Metodologiczne (II LZSM), którego tematyka obejmowała:

- dyskurs na temat prawomocności i wiarygodności badań online;
- prezentację koncepcji i wyników badań z wykorzystaniem Internetu jako narzędzia;
- prezentację dotyczącą przykładów wykorzystania programów statystycznych do analizy wyników badań naukowych;
- dyskurs na temat potrzeby standaryzacji badań pedagogicznych oraz znaczenia dokumentów w badaniach społecznych i humanistycznych.

Program spotkania został wzbogacony dwoma ważnymi punktami, tj. wykładem inauguracyjnym pt. *Harveya Siegela postrzeganie metodologii* wygłoszonym przez prof. dra hab. Piotra Kostylę z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego oraz spotkaniem z Jubilatem, czyli prof. drem hab. Stefanem Michałem Kwiatkowskim z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, który w 2023 roku obchodził jubileusz swoich 75. urodzin.

W II LZSM udział wzięli pracownicy naukowo-dydaktyczni z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie, Uniwersytetu Pedagogicznego

Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu i kilku innych uczelni. W wydarzeniu uczestniczyli również nauczyciele placówek oświatowych.

Tradycyjnym elementem spotkań metodologicznych jest skromny program turystyczny lub kulturalny. Tym razem był to wjazd wyciągiem krzesełkowym na Butorowy Wierch, następnie przejście szlakiem turystycznym na Gubałówkę i powrót do centrum Zakopanego – także kolejką.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że spotkania metodologiczne pod nazwą Ogólnopolskie Seminarium Badawcze (OSB) organizowane były już w latach 2000-2016 (także w sierpniu) w Zuberzecu (słów. Zuberec) w Tatrach Zachodnich. Od 2002 roku zimą uczestnicy tego cyklu wydarzeń spotykali się również w Ustroniu Śląskim. Łącznie tych spotkań było 28 (w tym jedno w 2010 roku we Lwowie), a ich pokłosiem jest 16 tomów pozycji redakcyjnych z serii *Bada- nie – dojrzewanie – rozwój (na drodze do doktoratu)*. Po sześcioletniej przerwie Letnie Zakopiańskie Spotkania Metodologiczne stanowią kontynuację działalności Ogólnopolskiego Seminarium Badawczego w nieco zmienionej formie.

Obrady rozpoczęły się wykładem inauguracyjnym wygłoszonym przez prof. dra hab. Piotra Kostylę na wspomniany już temat *Harveya Siegela postrze- ganie metodologii*. H. Siegel to wybitny, współczesny filozof edukacji, profesor Uniwersytetu Oxfordzkiego, autor przetłumaczonej na język polski (przez P. Kostylę i Katarzynę Nowak) książki pt. *Myślenie krytyczne i indoktrynacja* (Wydawnic- two Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2019). Ze znakomicie skon- struowanego i ciekawie przedstawionego wykładu poznaliśmy tego filozofa jako uczonego, który swoją refleksję nad edukacją osadza w kontekście najnowszych badań w zakresie epistemologii i filozofii nauki. Jego konkluzja – dotycząca zbyt dużej różnorodności badań w obszarze edukacji – brzmi: „dużo hałasu o nic”.

Wystąpienia i dyskusja na forum II LZSM (z wyłączeniem wykładu inaugu- racyjnego oraz laudacji dotyczącej Jubilata, prof. dra hab. S.M. Kwiatkowskiego, a także jego wystąpienia) przybrały następujące formy treściowe:

- 1) rozważań nad istotą, zaletami i wadami badań, w których Internet pełni rolę narzędzia (ks. M. Nowak, J. Wierzejska, N. Nyczkało, S. Kwiatkowski, A. Kobiąłka, M. Banach, F. Szlosek) – w wystąpieniach i burzliwej dys- kusji dotyczącej tej problematyki dominowało przekonanie, iż badania internetowe posiadają więcej zalet niż wad, o czym świadczy m.in. ich popularność i dynamiczny rozwój;

- 2) refleksji nad możliwościami znalezienia sposobów i procedur uwiarygadniających wyniki badań internetowych (S. Juszczuk, M. Tanaś, J. Łukasiewicz-Wieleba, L. Łukianowa, M. Jabłonowska, F. Szlosek) – w tym przypadku treść wystąpień i dyskusja nie zrodziły przełomowych propozycji, a uczestnicy mieli okazję zapoznać się ze znanymi już rozwiązaniami tego problemu (np. dotyczącymi doboru próby badawczej);
- 3) prób określenia barier i cech ułatwiających realizację badań online w konkretnych subdyscyplinach pedagogicznych z odwołaniem się do badań własnych (J. Wierzejska, B. Mydlowska, I. Androszczuk, T. Janicka-Panek, J. Łukasiewicz-Wieleba, M. Jabłonowska) – w przypadku tej problematyki został dokonany niezwykle interesujący przegląd internetowych badań własnych przeprowadzonych w obrębie kilku subdyscyplin pedagogicznych, który uświadomił uczestnikom spotkania problem złożoności badań internetowych oraz trudności, jakie trzeba przezwyciężyć przy próbie opracowywania ogólnych zasad metodologii badań internetowych;
- 4) rozważań nad etycznymi problemami badań internetowych (ks. M. Nowak, S. Juszczuk, J. Michalski, A. Garbat, K. Symela) – główna konkluzja z tych obrad sprowadza się do stwierdzenia, iż badania internetowe stwarzają znacznie więcej okazji do przekroczenia granic etyczno-moralnych niż klasyczne poznanie naukowe;
- 5) rozważań nad wspomaganem badań przez sztuczną inteligencję i jej znaczeniem w poznaniu naukowym (M. Tanaś, L. Łukianowa, A. Kobiałka) – wspomniana problematyka stała się na II LZSM znakomitym polem do wymiany poglądów na temat kierunku przemian cywilizacyjno-kulturowych; w odniesieniu do badań naukowych ostatecznie stwierdzono, że sztuczna inteligencja szybko stanie się najpotężniejszym narzędziem poznania naukowego;
- 6) prób określenia zasad doboru programów komputerowych służących do analizy wieloaspektowych badań (A. Tajak-Bobek, E. Stokowska-Zagdan) – wystąpień i dyskusji na ten temat było na spotkaniu relatywnie mało (głównie ze względu na brak czasu), stąd będzie on kontynuowany w trakcie III LZSM.

Jednym z ważnych punktów programu tej edycji wydarzenia było spotkanie z Jubilatem, prof. Stefanem M. Kwiatkowskim. Znakomitą laudację, pozwalającą na bliższe poznanie dokonań naukowych i biogramu Profesora, wygłosił prof. dr hab. Stanisław Juszczuk. Życzenia Jubilatowi złożyli wszyscy uczestnicy zakopiańskiego spotkania, w tym m.in. Przewodniczący Polskiego Towarzystwa

Pedagogiczne prof. dr hab. P. Kostyło, prof. dr hab. Nella Nyczkało, która przekazała Jubilatowi życzenia w imieniu Prezydenta Narodowej Akademii Pedagogicznych Nauk Ukrainy prof. Wasyla Kremienia oraz ukraińskich uczestniczek II LZSM, ks. prof. dr hab. Marian Nowak z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a także prof. nadzw. dr hab. Stanisław Kunikowski z Kujawskiej Szkoły Wyższej we Włocławku, który wystąpił w imieniu nestora polskiej pedagogiki pracy, prof. dra hab. Zygmunta Wiatrowskiego.

Wystąpienie Jubilata pozwoliło poznać uczestnikom spotkania nieznane fakty z Jego życia zawodowego, ale również osobistego. Dorobek i dokonania Profesora oraz Jego postawa jako Człowieka i Naukowca stanowią niezaprzeczalną wartość dla środowiska pedagogicznego w całym kraju.

W ostatnim dniu obrad podjęta została dyskusja dotycząca tematyki III LZSM. Ostatecznie ustalono, że przedmiotem rozważań na kolejnym spotkaniu w 2024 r. będą zagadnienia paradygmatu badań mieszanych oraz zasady doboru statystycznych programów internetowych służących do analizy wyników badań ilościowych.

III Letnie Zakopiańskie Spotkanie Metodologiczne odbędzie się w dniach 19-22 sierpnia 2024 roku, na które wszystkich zainteresowanych gorąco zapraszam.